

22. 3. v 19.30 Jak se dělá divadlo

Divadlo DUHA, Polná

Hodnotí Alena Zemančíková

Komedie / autor: Karel Čapek / 60 minut bez přestávky

Čapkův soubor fejetonů *Jak vzniká divadelní hra* a *Průvodce po zákulisí* byl napsán už v roce 1925, v souborném vydání spolu s *Jak se dělají noviny* a *Jak se dělá film* vyšel pod názvem *Jak se co dělá* v nakladatelství Štorch-Marien v roce 1938: bylo to na několik let to poslední, co od Karla Čapka knižně vyšlo.

Dovedeme si představit, že ani v roce 1925 se divadlo tak, jak s nadsázkou líčí Karel Čapek, nedělalo. Soubor *Duha z Polné* proto zvolil jako inscenační klíč neiluzivní formu literárního kabaretu, kdy jednotlivé skeče (Autor píše hru a je stále rušen, Autor nabízí hru divadlu, Hry se ujímá dramaturg, Režisér začíná zkoušet, Nekázeň na zkouškách atd.), jak si můžeme pracovníčně pojmenovat jednotlivé sekvence) střídají hudební čísla. Ta snad s výjimkou *Chlupatého kaktusu* E. F. Buriana patří autorské trojici Voskovec + Werich + Ježek a jsou suverénně a s vtipem interpretována pěvecky i na nástroje. Docela dobře zapadají do děje, takže hudba dodává inscenaci radostnou náladu, která se spolehlivě přenáší do publika.

Mezi herci opravdu početného ansámblu dominují role Autora a Režiséra (resp. zde genderově neutrálně Rejža), ale i další postavy mají své drobné charakteristické rysy. Stručně na malé ploše vystihnout nadsazenou charakteristiku postavy je náročný úkol, který se hercům daří splnit se střídavým zdarem. Někdy se zdá, že režie není zcela rozhodnutá, zda herci mají sdělovat literaturu nebo hrát postavy. Imponující je soustředění a herecká kázeň členů souboru, kteří jsou v plném počtu prakticky neustále na scéně, žádný výkon nesklouzne ani na moment do šarže nebo klišé (odvrácenou stranou téhle cenné mince je někdy až zbytečné podehrávání u postavy Autora). Je radostné, když se podaří plnokrevný gag (výměna stolu, která herci nečekaně pojmenuje situaci) nebo okamžik zcizení (když Autora, zdrceného průběhem zkoušení, pozvou muzikanti, aby si zahrál raději s nimi). Vůbec kontrast mezi bezvadně šlapající kapelou a drhnoucím zkušebním procesem fiktivní divadelní hry určuje inscenaci styl, jehož stavebními prvky jsou nadhled a láska k předloze a jejímu autorovi Karlu Čapkovi. V tomto smyslu vyznívá i připsaný závěr s přehlídkou všech Čapkových dramat: epilog ho připomíná jako velkého a významného autora, jehož „autobiografických“ začátků jsme byli právě svědky.

Když už jsem zmínila epilog, nesmím vynechat ani prolog, tvořený vystoupením jevištního mistra a poněkud autistického zvukaře, kteří potřebují nahrát nadšený a skandovaný potlesk. A jako ta puška na stěně u Čechova, i tenhle nahraný potlesk skutečně ve finále inscenace z nahrávky zazní.